

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10686 - Gènere i Educació del Talent i la Sobredotació / 1
Titulació	Màster U. de Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere
Crèdits	5
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Rosa Isabel Rodríguez Rodríguez rosabel.rodriguez@uib.es	11:30	12:30	Dijous	12/09/2019	30/01/2020	B-105 Guillem Cifre

Contextualització

L'assignatura **Gènere i Educació del Talent i la Sobredotació** forma part del "Màster en Polítiques d'Igualtat i Prevenció de la Violència de Gènere". Aquest màster s'emmarca dintre de la necessitat, reconeguda pel marc legislatiu actual, d'oferir una formació de postgrau complementària en matèria de polítiques d'igualtat i prevenció de la violència contra les dones, particularment destinada a l'alumnat de certes titulacions en raó del seu acompliment professional posterior.

En aquesta assignatura es produïx la confluència de dos assumptes de màxima controvèrsia: gènere i altes capacitats intel·lectuals. En ella s'oferirà una visió de conjunt d'alguns temes, qüestions i problemes principals relacionats amb les nenes i dones d'alt nivell d'intel·ligència. Es discutiran els estudis relacionats amb la capacitat, l'èxit, la personalitat, les pressions socials i ambientals i el gènere. D'aquí sorgiran les formes més adequades per a ajudar a les nenes, joves i dones tant a reconèixer com a realitzar el seu potencial.

Requisits

No hi ha requisits.

Competències

Específiques

- * (A1) Desenvolupar la capacitat per a analitzar la realitat des d'una perspectiva crítica, incorporant l'enfocament de gènere
- * (A3) Conèixer i aplicar els conceptes clau relacionats amb la igualtat d'oportunitats entre dones i homes

Guia docent

- * (A5) Conèixer les metodologies, tècniques d'intervenció i avaluació aplicables en la consecució de la igualtat d'oportunitats entre dones i homes
- * (A6) Identificar diferències, problemes i necessitats relacionades amb la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en diversos contextos d'aplicació
- * (B5) Desenvolupar la capacitat per a dissenyar, implementar, gestionar i avaluar programes, projectes i recursos (materials i humans) tendents a potenciar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes

Genèriques

- * (A15) Desenvolupar les estratègies de treball autònom i investigació i la motivació necessària per a formar-se autònoma i permanent
- * (B1) Desenvolupar la capacitat d'aplicar els coneixements a la pràctica i d'adaptar-se a situacions i contextos distints, transferint aprenentatges

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. Què són les altes capacitats intel·lectuals'

- * Breu aproximació històrica a l'estudi de la superdotació i el talent
- * Definició de termes claus
- * Evolució del concepte: de la superdotació al desenvolupament del talent
- * Característiques i necessitats específiques del alumnat amb talent i/o superdotació
- * Estereotips i falses creences

Tema 2. Gènere i identificació del talent i la sobredotació

- * Intersecció del gènere amb la superdotació: Iguals o diferents: nens i nenes amb altes capacitats
- * Nines i dones amb talent i/o sobredotació: la desatenció i discriminació educativa i social
- * La necessitat de la identificació precoç
- * Desenvolupament emocional i social en nenes i joves amb altes capacitats

Tema 3. Educació de les altes capacitats de nines i dones

- * Influència familiar i social en el desenvolupament de la superdotació
- * Criteris per a la intervenció educativa a favor de les nines i dones brillants
- * Disseny curricular i programes especials d'intervenció per les alumnes superdotades
- * Orientació educativa i professional
- * Família, dona i altes capacitats

Metodologia docent

S'exposarà el contingut teòric dels temes a través de classes teòriques, seguint diversos textos i lectures de referència que serviran per a fixar els coneixements lligats a les competències previstes. Aquestes classes donaran pas a l'aplicació dels continguts adquirits a diverses situacions a partir d'una proposta d'activitat vinculada a processos formatius, amb la qual cosa es permetrà a l'alumnat d'iniciar-se i desenvolupar les competències previstes. La professora proposarà la realització d'activitats de treball en grup i/o individual.

Guia docent

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne, l'assignatura empra la plataforma de Aula Digital, que es dedica a l'ensenyament flexible i a distància, que incorpora l'ús de la telemàtica a l'ensenyament universitari. Així, mitjançant l'eina de teleeducació Moodle l'alumne/a tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb la professora, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics i enllaços a Internet, propostes de pràctiques de treball autònom, de caire individual o grupal.

Volum de treball

En la taula següent es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (o autònom) planificat i la seva equivalència en crèdits europeus o ECTS (1 Crèdit ECTS = 25 hores de treball de l'alumnat).

Activitats de treball presencial (0,8 crèdits, 20 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu i amb la utilització de mitjans audiovisuals s'establiran els fonaments teòrics de l'assignatura. Es fomentarà la intervenció de l'alumnat en aquestes classes teòriques mitjançant la discussió en grups reduïts, la posada en comú dels diferents punts de vista a partir de l'explicació de la professora i del material complementari que es pugui aportar. La finalitat es la d'oferir a l'alumnat una visió general i coherent dels elements bàsics dels diferents temes del programa.	12
Classes pràctiques	Pràctiques presencials i/o discussions	Grup gran (G)	Els alumnes posaran en pràctica els continguts treballats a les classes teòriques mitjançant exercicis, lectures, anàlisi de casos, activitats de reflexió, comentaris i estudi d'articles, documents de treball, etc. que s'aniran presentant al llarg del curs i es treballaran en grups de discussió, amb la coordinació de la professora (en alguns casos es demanarà la lectura prèvia).	3
Avaluació	Exposició treball final	Grup gran (G)	En les darreres classes l'alumnat exposarà un treball final davant el grup. La finalitat d'aquesta presentació és que s'aprofundeixien els diferents continguts temàtics del programa, al mateix temps que aprengui a presentar i analitzar els continguts treballats, per això caldrà fer ús de mitjans audiovisuals. L'alumnat disposarà d'un temps de presentació i exposició oral, i posteriorment haurà de respondre les preguntes d'aclariment realitzades per la resta d'alumnes i/o la professora.	5

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informarà els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Guia docent

Activitats de treball no presencial (4,2 crèdits, 105 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Lectures complementàries	Lectures complementàries d'acord amb el temari de l'assignatura. Aquestes lectures són imprescindibles per tal de poder realitzar amb èxit els treballs individuals.	15
Estudi i treball autònom individual	Realització i lliurament de les activitats d'avaluació proposades	L'alumnat haurà de realitzar diferents propostes de feina (recerca documental; estudi de casos; etc.) d'acord a les orientacions que es facilitin a l'inici de l'assignatura. Per a la realització d'aquestes feines proposades s'hauran de posar en pràctica les competències pròpies d'aquesta matèria. Aquestes feines es lliuraran una vegada finalitzades les sessions presencials, en el termini que s'acordi en el seu moment.	30
Estudi i treball autònom individual	Realització i lliurament del treball final	D'acord amb les indicacions de la professora cada alumne/a prepararà un treball final que aportarà a la sessió de pràctiques grupal.	60

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Observacions sobre el procediment d'avaluació:

- * Les competències establertes en l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació inclosos en un únic itinerari a seguir per a la superació de l'assignatura. A la taula següent es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia (recuperable R, no recuperable NR), els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

Itinerari A: Modalitat presencial

- * Per poder avaluar positivament l'assignatura, caldrà que l'alumne/a aprovi la proposta de feines que es realitzarà per part de la professora de l'assignatura.
- * Durant les sessions de classes pràctiques l'alumnat haurà de realitzar les activitats previstes per a cada tema i participar activa i correctament durant la seva realització.
- * A més hi haurà unes activitats obligatòries, totes elles amb una data límit de lliurament que s'especificarà en el calendari de l'aula virtual.
- * En les darreres classes l'alumnat realitzarà un treball final i l'exposarà davant el grup.

Normes generals:

- * Per poder superar aquesta assignatura serà prerrequisit haver assistit a un 60% de les sessions de classes teòriques i pràctiques programades. No s'admetran justificants per compensar les absències (entenent que qualsevol possible falta queda dins del 40% restant).
- * En totes les activitats d'avaluació del curs, no només es valorarà l'encert en les respostes, sinó també la qualitat de la presentació. La presència d'errades ortogràfiques i/o gramaticals a qualsevol activitat

Guia docent

acadèmica lliurada per l'alumnat serà qualificada negativament. Per tant, són elements d'avaluació l'ortografia, la claredat en l'exposició, l'ús adient del vocabulari, la redacció, els aspectes formals, etc., dels treballs lliurats i també de les proves d'examen. Es podrà penalitzar fins a un 15% de la qualificació final en funció de l'ús que s'hagi realitzat.

- * El treball final ha de respondre a les pautes i aspectes formals propis (estructura, documentació, cites i referències,...) del que es considera òptim en els estudis de postgrau.
- * Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques pròpies del procés d'ensenyança-aprenentatge podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposició treball final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	En les darreres classes l'alumnat exposarà un treball final davant el grup. La finalitat d'aquesta presentació és que s'aprofundeixin els diferents continguts temàtics del programa, al mateix temps que aprengui a presentar i analitzar els continguts treballats, per això caldrà fer ús de mitjans audiovisuals. L'alumnat disposarà d'un temps de presentació i exposició oral, i posteriorment haurà de respondre les preguntes d'aclariment realitzades per la resta d'alumnes i/o la professora.
Criteris d'avaluació	L'alumnat exposarà un treball final davant el grup per al qual disposarà d'un temps de presentació i exposició oral, i posteriorment haurà de respondre les preguntes d'aclariment realitzades per la resta d'alumnes i/o la professora.

Percentatge de la qualificació final: 30%

Realització i lliurament de les activitats d'avaluació proposades

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de realitzar diferents propostes de feina (recerca documental; estudi de casos; etc.) d'acord a les orientacions que es facilitin a l'inici de l'assignatura. Per a la realització d'aquestes feines proposades s'hauran de posar en pràctica les competències pròpies d'aquesta matèria. Aquestes feines es lliuraran una vegada finalitzades les sessions presencials, en el termini que s'acordi en el seu moment.
Criteris d'avaluació	Al llarg de les sessions de pràctiques presencials es proposaran diferents activitats que hauran de ser resoltes i lliurades, en els terminis indicats.

Percentatge de la qualificació final: 20%

Guia docent

Realització i lliurament del treball final

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	D'acord amb les indicacions de la professora cada alumne/a prepararà un treball final que aportarà a la sessió de pràctiques grupal.
Criteris d'avaluació	Aquest treball ha de respondre a les pautes i aspectes formals propis (estructura, documentació, cites i referències, ortografia, claredat expositiva...) del que es considera òptim en els estudis de postgrau. Coherència amb els continguts treballats a classe. Capacitat d'anàlisi i reflexió. El treball es lliurarà segons el termini que es marqui en el calendari de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

En la preparació dels continguts de les diferents unitats temàtiques de l'assignatura es pot consultar el següent material:

Bibliografia bàsica

- Domínguez, P.; Pérez, L.; Alfaro, L. i Reyzaal, V. (2003). *Mujer y sobredotación: intervención escolar. Vol. I*. Madrid: Comunidad de Madrid.
- Freeman, J., y Garces-Bacsal, R. M. (2016). Gender differences in gifted children. En M. Neihart, S. Pfeiffer, y T. L. Cross (Eds.), *The social and emotional development of gifted children* (2nd Ed., 17-28). Waco: Prufrock Press.
- Kerr, B. A., & Huffman, J. M. (2018). Gender and Talent Development of Gifted Students. In *Handbook of Giftedness in Children* (pp. 115-128). Springer, Cham.
- Rodríguez, R.I. (2001). Mujeres y sobredotación: una visión histórica. *I Seminario Internacional "Situación de las mujeres superdotadas en la sociedad"*. Actas. Madrid, 7-10 de mayo.
- Rodríguez, R.I. (dir) (2018). *Pioneras: Mujeres que abrieron nuevos caminos. Siempre hemos estado*. Palma: Ed. UIB.
- Urosa, I. M. (2017). Mujer y sobredotación: intervención escolar. *Tarbiya, revista de Investigación e Innovación Educativa*, (34).

Bibliografia complementària

- Bianco, M., Harris, B., Garrison-Wade, D., & Leech, N. (2011). Gifted girls: Gender bias in gifted referrals. *Roeper Review*, 33(3), 170-181.
- Castelló, A. (2008). Bases intelectuales de la excepcionalidad: un esquema integrador. *Revista española de pedagogía*, 66 (240), 203-220.
- Ellis, J. i Willinsky, J. (ed.) (1999). *Niñas, mujeres y superdotación*. Madrid: Narcea.
- Fox, L.H. i Zimmerman, W. (1985). Las mujeres superdotadas. En J. Freeman, (ed.). *Los niños superdotados. Aspectos psicológicos y pedagógicos*. Madrid: Santillana.
- Gómez, M.T. i Mir, V. (2015). *Niños con altas capacidades*. Madrid: Ed. Medici.
- Guirado, A. (2015). ¿Qué sabemos de las altas capacidades? Barcelona: Graó.
- Iniesta, M.J. i Coronado, J. (2011). *Altas capacidades y diferencia de género*. Obrapropia.
- Jiménez, C. (2004). Educación, alta capacidad y género: Diversidad y equidad. En C. Jiménez (coord.). *Pedagogía diferencial. Diversidad y equidad*. Madrid: Pearson Educación.

Guia docent

- Kerr, B. A., & McKay, R. (2014). *Smart girls in the 21st century: Understanding talented girls and women*. Great Potential Press, Incorporated.
- Kuo, C.C.; Lin, M.H. i Hu, P.Y. (2003). Sexual Role Perception, Career Barriers and Self-evaluation of Potential Development of Young Gifted and Talented Women. *Journal of Gifted Education*, Vol. 3(2), 1-36.
- Mascaret, N., & Cury, F. (2015). "I'm not scientifically gifted, I'm a girl": implicit measures of gender-science stereotypes—preliminary evidence. *Educational Studies*, 41(4), 462-465.
- Mönks, F. i al. (2010). *El superdotado: guía para padres y profesores*. Barcelona: Ed. Medici.
- Morilla, L. (2014). *Adaptaciones curriculares para el alumnado con altas capacidades desde la tutoría*. IC Editorial.
- Rodríguez, R.I. (2001). Mitos y realidades sobre la superdotación y el talento. *Enginy. Revista del Col·legi Oficial de Psicòlegs a Balears*, 11, p. 95-109.
- Rodríguez, R.I. (2011). Alumnado con altas capacidades: intervención educativa. *Enginy, Revista del Col·legi Oficial de Psicòlegs a Balears*. 18, p. 117-126.
- Rodríguez, R.I. (2014). ¿De qué hablamos cuando hablamos de creatividad? *Casba. Superdotación y Altas Capacidades*, nº 5, 35-42.
- Rodríguez, R.; Rabassa, G.; Salas, R.; Pardo, A. (2015). Protocol d'identificació i avaluació de l'alumnat d'altas capacitats intel·lectuals en centres escolars. El repte de donar resposta a les necessitats educatives d'aquest alumnat. A IRIE (2015), Informes de recerca en educació. Illes Balears 2015. Palma: Institut de Recerca i Innovació Educativa. Obtingut del lloc web: <http://www.recercaeducativa.org/>
- Sánchez, E. (2009). *La superdotación intelectual*. Málaga: Aljibe.
- Sastre, S. (2008). Niños con altas capacidades y su funcionamiento cognitivo diferencial. *Revista de Neurología*, 46, 11-16.
- Shavinina, L.V. (ed.) (2009). *International Handbook on Giftedness*. Québec: Springer.
- Stoeger, H., Schirner, S., Laemmle, L., Obergriesser, S., Heilemann, M., & Ziegler, A. (2016). A contextual perspective on talented female participants and their development in extracurricular STEM programs. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1377(1), 53-66.
- Villaverde, A. B. (2006). Actitudes del profesorado ante la educación de las alumnas de altas capacidades. *Faisca: revista de altas capacidades*, 11(13), 59-73.

Altres recursos

Els diferents materials i documents que es vagin generant al llarg del curs, alguns d'ells localitzables a la plataforma virtual moodle.

- * <http://www.altscapacidades-pacis.com> Pàgina del Programa d'atenció a les Altes Capacitats Intel·lectuals de la Universitat de les Illes Balears.
- * <http://www.absacbaleares.com/> Pàgina de l'Associació d'Altes Capacitats de Mallorca
- * <http://www.actef.es/> Pàgina de l'Associació d'Altes Capacitats i Talents d'Eivissa i Formentera
- * <http://actmenorca.blogspot.es/> Pàgina de l'Associació d'Altes Capacitats de Menorca
- * <http://www.aest.es/> Pàgina de la Asociación Española para Superdotados y con Talento (AEST).
- * <http://www.gobiernodecanarias.org/educacion/5/WebDGOIE/scripts/default.asp?IdSitio=15&Cont=77> Programa para a la Atención Educativa al Alumnado con Altas Capacidades Intelectuales de Canarias de la la Consejería de Educación, Cultura y Deportes del Gobierno de Canarias.
- * <http://www.echa.info/> European Council for HighAbility.
- * <http://www.nagc.org/> National Association for Gifted Children.
- * <http://jeg.sagepub.com/> Journal for Gifted Education.
- * http://www.begabtenzentrum.at/wcms/index.php?en_oezbf Austrian Research and Support Centre for the Gifted and Talented.
- * <http://www.scoop.it/t/acerca-superdotacion-y-talento> Pàgina personal de Rosabel Rodríguez Rodríguez.

